

Coalitieakkoord Haarlem
2010-2014

Het oog op morgen

Haarlem, 27 april 2010

Coalitieakkoord voor het college van burgemeester en wethouders van Haarlem

voor de zittingsperiode 2010-2014

De fracties van D66, PvdA, Groenlinks en VVD en de besturen van de plaatselijke afdelingen van deze partijen komen,

gelet op het overleg over de totstandkoming van een coalitieprogramma overeen:

1. het hiernavolgende coalitieakkoord vast te stellen;
2. dat het college van burgemeester en wethouders naast de burgemeester zal bestaan uit vijf wethouders, te weten twee wethouders van D66, een wethouder van de PvdA, een wethouder van Groenlinks en een wethouder van de VVD;
3. dat de fracties en hun vertegenwoordigers in het college het overeengekomen coalitieakkoord onderschrijven en hun stem zullen geven aan de uitvoering en realisering van dit programma.

Aldus overeengekomen en ondertekend te Haarlem, 27 april 2010.

Namens de fractie,

Namens het bestuur,

Louise van Zetten (D66)

Hans Klaassen (D66)

Joyce Langenacker (PvdA)

Bart Bram Spruit (PvdA)

Tenda Hoffmans (Groenlinks)

Mirjam Fopma (GroenLinks)

Chris van Velzen (VVD)

Nel Gerbranda (VVD)

Het oog op morgen

Coalitieakkoord Haarlem 2010-2014

Inhoudsopgave	
Inleiding	4
1. Solide en daadkrachtig	5
2. Groen en duurzaam	7
3. Vitaal en ondernemend	9
4. Sociaal en betrokken	11
5. De financiële kaders	12
Bijlage Financieel kader ombuigingen	16

Het oog op morgen

Coalitieakkoord Haarlem 2010-2014

Na de verkiezingsuitslag van 3 maart 2010 zijn wij, een coalitie bestaande uit D66, PvdA, Groenlinks en VVD, overeengekomen een nieuw stadsbestuur te vormen. Dit is ons akkoord. *Het oog op morgen* is wat ons betreft de kern voor de komende vier jaar. Het gaat niet om ons alleen; het gaat om de toekomst, van ons en onze kinderen. Het gaat om een groene, duurzame, ondernemende, sociaal betrokken en goed bestuurde stad, waarin de motor voor het stedelijk leven blijft functioneren en nog jaren mee kan.

Onze coalitie kiest daarom voor de komende jaren de volgende vier hoofdthema's:

- *solide en daadkrachtig*; werken aan een gezonde financiële positie, een betrouwbare overheid, samen met actieve Haarlemmers, met een krachtige kleinere organisatie, aan een veilige en schone stad met verantwoorde gemeentelijke lasten en een internationaal georiënteerd bestuur;
- *groen en duurzaam*; werken aan een klimaatneutrale stad, aan duurzame ruimtelijke ontwikkeling, mobiliteit en goede bereikbaarheid en versterking van de kwaliteit van groen en water;
- *vitaal en ondernemend*; werken aan werk voor iedereen, goed onderwijs en aandacht voor cultuur, sport en recreatie;
- *sociaal en betrokken*; dat iedereen meedoet, werken aan maatwerk in de Wmo, betaalbare woningen, aandacht voor jongeren en een eerlijk sociaal beleid.

Daarbij past zowel daadkracht als bescheidenheid. De invloed van (lokale) overheden op de toekomst is beperkt, maar wel essentieel. Als lokale overheid kunnen we stimuleren, regelen, sturen en faciliteiten bieden; belemmeringen wegnemen en voorwaarden scheppen, waardoor burgers, organisaties en marktpartijen beter in staat zijn hun bijdrage te leveren aan de samenleving.

Haarlem is een prachtige stad; een mooie, geliefde en levendige gemeente. Haarlem heeft veel te bieden: op het gebied van wonen, werken, winkelen, recreatie, natuur, cultuur en cultureel erfgoed. De kracht van onze stad is onze goed opgeleide bevolking, onze rijke historie, talrijke monumenten en aantrekkelijke groene omgeving, vlakbij de duinen, de zee en Amsterdam. Haarlem biedt al haar inwoners, bedrijven en organisaties talrijke kansen en mogelijkheden om te wonen, werken, leren, ondernemen, ontmoeten en ontplooien.

Haarlem is ook een moderne, klantgerichte en naar buiten gerichte gemeente. Wij hebben de omgeving nodig; voor behoud van welzijn, welvaart, werkgelegenheid en duurzame economische groei; als draagvlak voor onze voorzieningen en als prachtige groene ruimte voor natuur en recreatie. Ons voorzieningenniveau is mede afhankelijk van bezoekers. Veel partners op het gebied van wonen, zorg, economie en onderwijs werken regionaal of zelfs bovenregionaal. Haarlem moet, als centrumstad in Zuid-Kennemerland, een bijdrage leveren aan de versterking van de (internationale) concurrentiepositie van de Metropoolregio Amsterdam. Een heldere positionering van Haarlem ten opzichte van Amsterdam, Haarlemmermeer en Schiphol is cruciaal. Wel moet daarbij nadrukkelijk worden nagedacht over de wijze van democratische verantwoording van regionale vormen van overleg en samenwerking. Naar buiten gericht zijn slaat ook op Haarlem promotie. Haarlem verdient een sterke promotie, ook internationaal. Hierin spelen evenementen een grote rol.

Haarlem is een echte centrumstad. Detailhandel, horeca, theaters, musea, historisch erfgoed, bioscopen, evenementen en poppodia trekken jaarlijks veel bezoekers en bestedingen aan. Haarlem telt een groot aantal centrumfuncties; op het gebied van onderwijs en sport, van concertgebouw tot poppodium, van gerechtsgebouw en bibliotheek tot bedrijventerrein, van studenten- tot ouderenhuisvesting en voorzieningen op het gebied van maatschappelijke opvang. Haarlem is van oudsher een stad die opkomt voor de sociaal zwakkeren. Onze positie als provinciehoofdstad betekent aanzienlijke werkgelegenheid. Dit alles maakt Haarlem sterk, sociaal, levendig, toeristisch en aantrekkelijk. Kortom: de kracht van Haarlem is de kracht van kwaliteit.

Toch is het idee dat alles vanzelf wel goed zal blijven gaan een misverstand. Welvaart en welzijn zijn niet vanzelfsprekend. Ook al scoort Haarlem goed in de lijstjes van steden waar mensen graag wonen en winkelen, ook hier staat de leefbaarheid soms onder druk. Stenen en auto's bepalen in sommige wijken zó het straatbeeld, dat er geen ruimte blijft voor kinderen om veilig te spelen op de stoep. Hier en daar is de luchtkwaliteit zorgwekkend. Het is nooit meer echt stil en nergens helemaal donker. Al is de betrokkenheid van heel veel Haarlemmers bij de samenleving groot, toch lukt het niet iedereen om ook echt mee te doen. Hoeveel prijzen de stad ook wint en al gewonnen heeft, hoeveel er de afgelopen jaren ook is geïnvesteerd in ontwikkeling en onderhoud, hoe sterk de financiële positie van de stad ook is verbeterd: iedere tijd kent nieuwe uitdagingen. Zo staan ons nu, vanuit het rijk, grote financiële ombuigingen te wachten.

Samenwerking blijft geboden. Wij gaan de komende vier jaar door met het sluiten van coalities met alle partners in de stad, die er toe willen doen en samen met ons voldoende energie weten los te maken. Van belang is wel dat er een duidelijk democratische controle mogelijk blijft. We moeten er voor zorgen zelf onze zaken goed op orde te hebben; met een solide en daadkrachtig bestuur.

1. Solide en daadkrachtig

Wij willen een goed bestuurd stad, waarin de overheid zorgt voor een degelijk financieel beleid en waarin op verantwoorde wijze rekening wordt gehouden met de gevolgen van de financiële crisis. Met een stadsbestuur dat er voor zorgt dat mensen zich veilig en thuis voelen en dat de betrokkenheid van burgers bij de samenleving bevordert. Een bestuur dat samenwerkt met partners, organisaties en burgers met initiatieven, ideeën en wensen; een bestuur dat in discussie gaat met alle Haarlemmers. Dat doorgaat met de wijkcontracten; met verschillende gesprekspartners in de wijken en met nieuwe vormen van participatie en inspraak. Participatie is voor ons vooral bedoeld om het beleid beter te maken en meer te laten aansluiten bij de ideeën en initiatieven die er in de stad leven. De gemeenteraad stelt daarbij de kaders. Daar waar moeilijke keuzes moeten worden gemaakt, willen wij een duidelijk stadsbestuur zijn, dat die besluiten echt neemt, ook als dat geen populaire besluiten zijn. Wij gaan door met het inlopen van achterstallig onderhoud in de stad.

De coalitie streeft naar:

Een gezonde financiële positie

Een gezond financieel beleid is een belangrijke keuze voor de toekomst van onze stad. De komende vier jaar gaan wij op een zorgvuldige manier om met het geld dat de gemeente van haar inwoners, bedrijven en van de rijksoverheid ontvangt. Wij gaan de problemen van nu niet oplossen over de rug van toekomstige generaties. Haarlem zal

krachtig reageren op de omvangrijke bezuinigingen die vanuit het rijk op ons afkomen. Dat betekent concreet dat Haarlem de komende jaren fors zal bezuinigen. Tot en met 2018 gaat het om € 35 miljoen, waarvan € 26 miljoen is benoemd, met aanvullend een inspanningsverplichting voor nog eens € 9 miljoen aan ombuigingen. Daar zal iedereen in de stad wat van merken, net als de ambtelijke organisatie en gemeenteraad een bijdrage moeten leveren. Een gezonde financiële positie betekent ook dat Haarlem haar forse schuldenlast actief gaat verminderen. Overigens zal het verbeteren van de solvabiliteit meerdere collegeperiodes vergen. De bij aflossing van de schuld, door de inzet van precario op ondergrondse kabels en leidingen, structureel vrijvallende rentelasten, zijnde 5% van de precario opbrengst 2011, worden bestemd voor nieuw beleid. Eventuele meevallers (zoals een overschot op de jaarrekening) worden gebruikt voor het verminderen van de schuldenlast/verbeteren van de solvabiliteit (50%) en voor zowel nieuw beleid als het gericht verlagen van de ombuigingsopgave (samen ook voor 50%). Ondanks het feit dat er niet veel geld is voor nieuw beleid, wil de coalitie wel de bakens verzetten. Het nieuwe bestuur zal verschuivingen aanbrengen in komende begrotingen en daarmee ruimte maken voor de realisering van de visie en beleidsdoelstellingen uit dit coalitieakkoord.

Een betrouwbare overheid

Een goede dienstverlening is de basis voor vertrouwen. Vertrouwen moet je verdienen. Onze dienstverlening moet op orde zijn. We beloven niet meer dan dat we werkelijk waar kunnen maken. Een betrouwbare overheid is toegankelijk en transparant. Duidelijk, streng en daadkrachtig als dat nodig is, maar ook zichtbaar en aanspreekbaar. Wij staan open voor suggesties en kritiek. Het gaat om goede dienstverlening, transparante verantwoording en heldere communicatie. De burger moet er op kunnen rekenen dat elke buurt goed wordt schoongehouden en het afval tijdig wordt opgeruimd. Wij gaan ervoor zorgen dat onze organisatie vraaggestuurd, servicegericht en toegankelijk is.

Actieve Haarlemmers

Wij streven ernaar dat de bewoners van onze stad zich mede verantwoordelijk voelen voor de inrichting van hun eigen samenleving. Wij willen een bestuur dat actief burgerschap bevordert en daartoe duidelijke afspraken maakt met bewoners en hun organisaties in onder meer wijkcontracten. Participatie en inspraak moet plaatsvinden op momenten die er toe doen; relevante momenten, ook vroeg in het beleidsproces. Dat moet per onderwerp worden geregeld. We zien hier een duidelijke kaderstellende rol voor de gemeenteraad. Wij moeten zorgen voor een juiste afstemming van taken op het niveau van de stad, stadsdeel en wijk en voor een duidelijke rolverdeling tussen overheid, partners en burgers. Wij gaan zó samenwerken dat bewoners zelf een actieve rol spelen in het tegengaan van overlast en verloedering. Wij zien het als een opgave ook nieuwe (waaronder digitale) vormen van participatie en inspraak te vinden.

Een veilige en schone stad

Haarlem is één van de veiligste grotere steden in Nederland. Dat moet zo blijven. Haarlemmers voelen zich over het algemeen veilig in hun stad. Toch zijn er ook in Haarlem, door overlast en verloedering, soms situaties waarin mensen zich niet op hun gemak voelen. De publieke ruimte is van iedereen, maar dat betekent niet dat iedereen daar alles mag doen wat in hem of haar opkomt. Wij zijn geen voorstander van cameratoezicht, maar streven naar effectieve handhaving en een goede zichtbaarheid van de politie in de wijk; herkenbaar en aanspreekbaar. Wij willen een schone, verzorgde en veilige stad en gaan door met het inlopen van achterstallig onderhoud in de stad. Naast het aanpakken van criminaliteit en overlastgevend gedrag gaan we ook investeren in het voorkomen van problemen. Bijvoorbeeld door een actief jongerenwerk in samenwerking met de politie. Jongeren die met justitie in aanraking komen worden na hun straf begeleid naar onderwijs of werk, om te voorkomen dat zij in herhaling vallen.

Verantwoorde gemeentelijke lastendruk

Hoewel niet van harte, is de coalitie van mening dat, voor een gezonde financiële positie, het niet anders kan dan dat in Haarlem de komende jaren de woonlasten moeten stijgen. Dit zal niet alleen in Haarlem zo zijn, maar in veel grote (en ook kleine) gemeenten. Allemaal hebben we te maken met fors teruglopende inkomsten van het rijk. Vanaf 2011 verhogen we de OZB-inkomsten in Haarlem met 3% (boven inflatie) en worden de afvalstoffenheffing en de rioolheffing kostendekkend gemaakt. Uitgangspunt is dat Haarlem wat betreft de woonlasten rond het gemiddelde van de grote gemeenten blijft. De komende jaren wordt dit nauwlettend in de gaten gehouden.

Een internationaal georiënteerd bestuur

Grenzen vervagen. Niet alleen zijn de internationale banden van Haarlemse instellingen en het Haarlemse bedrijfsleven talrijk, ook is Europa niet meer weg te denken uit de praktijk van Nederlandse gemeenten. Een internationale oriëntatie is belangrijk; of het nu gaat om Europese regels en geld, om kennisuitwisseling, culturele verrijking of mondiale betrokkenheid. Zo heeft de gemeenteraad in 2008 unaniem een motie aangenomen om Haarlem tot millenniumgemeente uit te roepen en daarmee uitgesproken lokaal te zullen werken aan de aanpak van belangrijke wereldproblemen. Wij zullen de millenniumaanpak en de bestaande jumelages en stedenbanden voortzetten en ook zorgen voor meer aandacht voor Europa.

Een krachtige kleinere organisatie

Wij streven naar een kleine, slimme en flexibele overheid. Daarbij moeten we durven kiezen; voor kerntaken, voor investeren in kwaliteit van de ambtelijke organisatie, voor versterking van digitalisering, ICT en voor een moderne interactieve website. We zetten ons in voor diversiteit in alle lagen van de organisatie. En gaan de externe inhuur beperken, zowel wat betreft hoeveelheid als kosten. Wij willen geen externe adviseurs op sleutelposities binnen de organisatie en vinden dat Haarlem beter over wat duurder eigen personeel kan beschikken dan dat er externen worden ingehuurd. In de tweede helft van 2010 zal het college de resultaten van een art. 213a-doelmatigheidsonderzoek naar de omvang en kosten van externe inhuur aanbieden aan de gemeenteraad.

Wij gaan de bureaucratie terugdringen en streven naar verdere deregulering. Wij gaan door met afstoten van het niet strategisch vastgoedbezit en gaan het beheer van vastgoed afsplitsen van de overige grondzaken. Al met al zullen de ombuigingsmaatregelen ook gevolgen hebben voor de formatieomvang van de gemeente Haarlem. Wij schatten als gevolg van alle ombuigingsmaatregelen samen een afname van ca. 100 fte in voor de periode 2011 – 2018.

2. Groen en duurzaam

Wij willen een duurzame stad en dat is meer dan het milieu alleen. De *'ecologische voetafdruk'* van de stad moet kleiner, voor toekomstige generaties. Samenleving en economie moeten verduurzamen. Deze inzet op duurzaamheid vraagt om nieuwe denkwijzen, slimme oplossingen en om ander gedrag; geen symboolpolitiek, geen doemdenken of luchtfietsen, maar: innovatie. De overheid heeft daarin een voorbeeldfunctie. Wij gaan stimuleren en waar nodig ook verplichten of verbieden. Natuurlijk hebben onze inwoners en bedrijven hierin een eigen verantwoordelijkheid, maar dat ontslaat ons niet van de plicht het gedrag van inwoners en bedrijven positief te beïnvloeden. Zuinig omgaan met energie is daarin een belangrijke pijler. Voor de bereikbaarheid van de stad en van werk in stad en regio is hoogwaardig openbaar vervoer essentieel.

Wij kiezen voor:

Een klimaatneutrale stad

Met het actieplan Klimaatneutraal heeft Haarlem een meerjarig programma met veel noodzakelijke maatregelen en acties, gericht op: de bebouwde omgeving, op industrie en bedrijvigheid, op mobiliteit en op onze eigen organisatie. Wij willen mensen en organisaties bewust maken, adviseren en wijzen op die voorbeeldprojecten, waarmee grote stappen gemaakt kunnen worden op gebied van energiebesparing en verduurzaming. Alle beetjes helpen. We geven prioriteit aan de activiteiten die goed realiseerbaar zijn en een echte bijdrage leveren aan de CO₂ reductie. Wij gaan de voortgang meten met een lokale CO₂ monitor. Wij zorgen ervoor dat bij ruimtelijke ordening en de uitvoering van bouwprojecten het duurzaamheidsaspect voorop staat; het komt nu aan op duurzaam bouwen. Iedere investeringsbeslissing wordt getoetst op de milieueffecten; over de hele looptijd van de investering. Elk raadstuk over een investeringsbeslissing krijgt een duurzaamheidsparagraaf. Wij gaan slimme cross-overs tussen duurzaamheid en andere beleidsterreinen als werkgelegenheid, mobiliteit en economie bevorderen. Ook kan een duurzaamheidscentrum, waarin private partijen actief participeren, een rol spelen bij de verdere bewustwording van bedrijven en burgers. Tot slot gaan wij, mede in het licht van samenwerking met andere steden, de mogelijkheden onderzoeken voor een Lokale Energie Dienst.

Duurzame ruimtelijke kwaliteit

Haarlem is ruimtelijk bekneld, versteend en zeer compact. Bouwen kan alleen door heel slim om te gaan met de beschikbare ruimte met meervoudig ruimtegebruik. Door bijvoorbeeld grijs (bestrating, asfalt) te ruilen voor rood (gebouwen). Maar daarmee is de grens voor verdere stedelijke verdichting wel bereikt. Voortaan gaat ruimtelijke kwaliteit boven verdichting. We moeten heel zorgvuldig omgaan met de nu nog beschikbare ruimte. Meer groen, bomen en water zijn belangrijk voor de stad. De bestaande (woning)bouwopgave moet zó worden afgemaakt dat het groen in en rond de stad niet wordt opgeofferd. De prachtige groene randen van de stad blijven onaangetast. Het westelijk tuinbouwgebied blijft beschikbaar voor tuinbouw, agrarische ondernemers, recreatie en natuur. Dit betekent dat alleen de contractueel verplichte bouwprojecten nog doorgaan en dat de rest zal worden heroverwogen. Het nu vigerende structuurplan moet, uit oogpunt van een sterke inzet op een duurzame kwaliteit van de openbare ruimte en de groenstructuur, worden herzien. Ook zal de huidige woonvisie worden vervangen. Wel blijven we investeren in de wijkverbetering in met name Schalkwijk, Haarlem-Oost en Delftwijk.

Duurzame mobiliteit en goede bereikbaarheid

Bereikbaarheid, mobiliteit en doorstroming zijn voor het functioneren van Haarlem sleutelwoorden. De bereikbaarheid van Haarlem met trein, fiets, bus en auto is voor de stedelijke vitaliteit van levensbelang. We gaan de bereikbaarheid van onze stad, onze bedrijven en cultuurpodia verbeteren. Maar wel op een duurzame manier. Wij gaan het vaker gebruiken van de fiets en het openbaar vervoer stimuleren. Met name het fietsgebruik kan het Haarlemse wegnen duurzaam ontlasten. De autoluwe binnenstad is een succes en dat willen we zo houden. Wij kiezen voor betere fietsvoorzieningen (zoals stallingen en goede en logische fietsroutes van noord naar zuid en van oost naar west). Duurzame bereikbaarheid betekent dat Haarlem en omgeving goed op de regio moeten zijn aangesloten; met hoogwaardig openbaar vervoer op de Zuid-As, intercity verbindingen (Utrecht), een rechtstreekse trein naar Schiphol en bijvoorbeeld de aansluiting op het nachtnet; maar ook door middel van een fietssnelweg naar de Zuid-As in Amsterdam. Duurzaam is ook ons streven naar lightrail voor de Zuidtangent. Dit soort oplossingen voor een samenhangend verkeersbeleid vergen een intensief traject van lobbyen en aansluiting zoeken bij bovenlokale initiatieven en gelden. Om verdere groei van het autoverkeer in de stad te beperken, is voor Haarlem ook de doorstroming van auto's om in plaats van door de stad belangrijk. Aan de oostkant van de binnenstad is uitbreiding van de parkeervoorziening nodig. Wij willen dat er een verbinding komt van de Prins Bernhardlaan, onder het spoor

door, naar de Oudeweg en dat de Amsterdamsevaart wordt versmald en teruggeven aan de buurt. Onderzocht zal worden of elektrisch vervoer kan worden gestimuleerd. Ook is de optie voor een centrum voor goederendistributie aan de rand van de binnenstad het onderzoeken waard.

Versterking van de kwaliteit van groen en water

Duurzaamheid en leefbaarheid zijn gebaat bij de versterking van de groene en blauwe ruimtelijke kwaliteit van de stad. Een duurzame stad heeft leefbare wijken met voldoende groen nodig. Wij willen de groene zoom definitief behouden en zijn voor het sparen en versterken van bomen, plantsoenen, parken en perken. Ook gaan we biodiversiteit bevorderen. Het groen rond en aan de randen van de stad biedt weliswaar enige compensatie voor de verstening in de wijken, maar dat is niet voldoende. Speeltuinen, groen, wijkparkjes en bankjes zorgen voor ontspanning en nodigen Haarlemmers uit elkaar te ontmoeten. Wij gaan Haarlemmers die hun eigen straat groener willen maken ondersteunen. Wij willen groenarme wijken waar mogelijk groener maken en de schaarse ruimte op straat eerlijk verdelen. Ook wanneer dit in overleg met de wijk kan leiden tot minder parkeerplaatsen. Wij willen een fraaie, goed onderhouden Haarlemmer Hout (rijksmonument) en in de hele stad waar mogelijk ondergrondse afvalcontainers. De gebiedsvisies, zoals die nu in ontwikkeling zijn, moeten worden voorzien van een duidelijke groenparagraaf en dienen op gebiedsniveau uit te gaan van een minimale norm van 45m² groen per woning. Ook in bestemmingsplannen komt een duidelijke groenparagraaf. Wij willen de herinrichting van het Reinaldapark afmaken.

3. Vitaal en ondernemend

Wij willen een vitale en ondernemende stad; een stad die kansen aantrekt en weet te benutten. Economische dynamiek wordt bepaald door factoren als goed ondernemerschap en innovatievermogen, door onderwijs en werk. Die bieden de beste kansen voor ontplooiing, maatschappelijke participatie en integratie. Natuurlijk zijn daarbij ook ons historisch centrum en karakter samen met onze kleinschaligheid, van duidelijke meerwaarde. De uitbreiding van gemeentelijke monumenten is daarom ook in economische zin belangrijk. Haarlem is geen eiland en moet zich, ook in haar eigen belang, op de omgeving richten.

Wij streven naar:

Werk voor iedereen

Werk, ondernemerschap, vernieuwingsgezindheid en innovatie zijn de motor van emancipatie en ontwikkeling. Het gaat ons om voldoende werkgelegenheid zowel binnen de stadsgrenzen als in de regio. Haarlem moet actief en stimulerend optreden en haar bedrijfsleven koesteren. De gemeente moet ondernemers aantrekken en faciliteren, regelgeving terugdringen en denken in mogelijkheden en kansen. Wij gaan op zoek naar kansen voor werk en ondernemerschap, zowel in als buiten de stad. Haarlem wordt weer de beste winkelstad van Nederland. Het is ook noodzakelijk dat bestaande bedrijven in de Waarderpolder hun (milieu) ruimte behouden. Economische structuurversterking is verder gebaat bij deregulering en bij vrije horecasluitingstijden. Voor wat betreft de vrije horecasluitingstijden geldt wel dat dit alleen in nauw overleg met alle partners (van horeca tot politie) kan plaatsvinden. Wij willen duurzaam en maatschappelijk ondernemen stimuleren. Wij streven naar meer betaalbare en passende bedrijfspanden voor startende ondernemers. We willen in ieder geval één culturele broedplaats mogelijk maken. Wat betreft de versterking van arbeidsdeelname denken wij aan een doelgerichte taskforce arbeidsmarkt. Daarbij zien we onder andere een actieve rol voor het ondernemersloket. De gemeente zelf organiseert en stimuleert vijftig participatiebanen (de komende vier jaar) en tachtig stageplaatsen (per jaar); in de eigen organisatie en bij aan haar

gelieerde publieke dienstverleners. Wij kiezen voor meer 'groene' werkgelegenheid (en 'groene' re-integratie) en zetten ook in op meer creatieve bedrijvigheid.

Goed onderwijs

Goed onderwijs is een voorwaarde voor de ontwikkeling van het individu en voor de bloei van onze samenleving. De aanwezigheid van goed en gevarieerd onderwijs (van voorschoolse opvang en basisschool tot vmbo, beroeps-onderwijs en hbo) maakt Haarlem tot een aantrekkelijke woonstad. De functie van de bibliotheek is in dit verband een onmisbare aanvulling. Goed en gevarieerd onderwijs is ook een forse bijdrage aan een sterk economisch klimaat. Wij streven naar een actieve aanpak voor het bestrijden van schooluitval. Waar mogelijk stimuleren we het verbeteren van zwakke scholen. Het gaat ons om een zo optimaal mogelijke aansluiting tussen voorschoolse educatie, basisonderwijs en naschoolse opvang; om het aanpakken van achterstand bij heel jonge kinderen en om voldoende huiswerkbegeleiding. Wij streven naar goede, goed onderhouden en goed geoutilleerde schoolgebouwen en zullen ons inzetten voor de verkeersveiligheid rond en een goed binnenklimaat van scholen. Wij zijn tegen het gedwongen spreiden van leerlingen. Het strategisch huisvestingsplan onderwijs wordt uitgevoerd. Eén van onze speerpunten is de samenwerking tussen (beroeps)onderwijs, werkgevers en gemeente. Onderdeel daarvan is de aandacht voor voldoende stageplaatsen. Wij gaan ontwikkelingen als de Brede School stimuleren en de mogelijkheid van een tweede zelfstandig gymnasium (of het uitbreiden van een bestaande school met een gymnasiumafdeling) in Haarlem onderzoeken. Initiatieven voor ochtendscholen en weekendscholen kunnen op onze medewerking rekenen. Haarlem ontwikkelt zich steeds meer tot een echte studentenstad. Wij staan positief tegenover de ontwikkeling van een campus aan de Westelijke Randweg; met studentenkamers, starterswoningen en ruimte voor startende bedrijven.

Aandacht voor cultuur, sport en recreatie

Ondanks de drastische ombuigingen blijven kunst, cultuur, sport en recreatie bij uitstek zaken waarmee Haarlem zich ook economisch kan en moet profileren. Ze zijn bovendien heel belangrijk voor de sociale cohesie in de stad. Toerisme is een belangrijke economische factor en heeft bovendien een positief effect op het voorzieningsniveau van de binnenstad. Cultuur en economie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Terwijl we zullen moeten snijden in subsidies, zien we tegelijkertijd ook het belang van investeren in een aantrekkelijke programmering van podia en musea. Daarnaast zijn (jaarlijks of tweejaarlijks) terugkerende evenementen belangrijk voor de uitstraling van de stad en voor het Haarlemse bedrijfsleven. Net als talrijke kleinere evenementen. Met het honderdjarig bestaan van het Frans Hals museum in 2013 is er een mogelijkheid onze naam als cultuurstad waar te maken. Wij blijven inzetten op de ontwikkeling van het Nieuwe Energie-terrein en zien kansen wat betreft het clusteren van (beheer en onderhoud van) cultuurgebouwen. Ook gaan we een bundeling en herhuisvesting van voorzieningen onderzoeken. Langs het water in Haarlem gaan we de ruimte voor recreatie benutten. De bouw van een nieuw gezamenlijk onderkomen voor Volksuniversiteit, H'art en Muziekschool met een dependance in Schalkwijk wordt voortgezet.

4. Sociaal en betrokken

Haarlem is een sociale en betrokken stad waarin iedereen meedoet en meetelt. Niemand aan de kant. Wij geloven in de kracht van mensen om zelf hun leven te organiseren. De taak van de overheid is in die zin beperkt. Wel moet de overheid die mensen voor wie dat echt nodig is, helpen de kracht te vinden of te hervinden om op eigen benen te staan. Daarom is aandacht voor onderwijs onmisbaar en steun bij het vinden van werk belangrijk. Wij zullen

Haarlemmers niet in de steek laten als ze om de een of andere reden tijdelijk of gedurende langere tijd aangewezen zijn op financiële steun van de overheid. We zullen het sociale beleid in Haarlem op het huidige niveau houden. Wij blijven de uitstroom uit de bijstand actief bevorderen en verlagen de bestaande minimaregelingen niet.

Onze inzet is:

Meedoen

Wij gaan mensen aansporen mee te doen en elkaar te helpen. We staan er samen voor; ieder met eigen kansen en mogelijkheden, rechten en plichten. Voorop staat voor ons de kracht van mensen; hun eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Wij zoeken actief de samenwerking; met mensen, wijken en vrijwilligers(werk). Het belang van vrijwilligers voor de Haarlemse samenleving is op alle terreinen groot. Veel Haarlemmers helpen, steunen en organiseren van alles, voor elkaar, voor de eigen buurt of voor de stad. Die energie is van groot belang voor de samenleving. Wij gaan het bedrijfsleven, MKB, verenigingen en organisaties aansporen mee te doen. Tal van kleine en grotere initiatieven kunnen verschillende mensen en groepen samenbrengen. Zo versterken ze de cohesie en de onderlinge betrokkenheid in de stad. Ook cultuur en sport hebben die kracht. Wij willen de maatschappelijke rol van sportverenigingen ondersteunen. Aandacht voor cultuur, cultuurvoorzieningen, cultuurhistorie en verenigingsleven is belangrijk; cultuur bindt. Om te voorkomen dat ouderen vereenzamen, worden zij actief benaderd om deel te nemen aan het maatschappelijk leven in hun buurt. Wij willen sport en cultuur toegankelijk houden voor de lage inkomens en gaan door met de Jeugd sportpas en de Jeugd cultuurpas. We zetten ons in voor emancipatie, integratie en diversiteit in de meest brede zin van het woord.

Maatwerk in de Wmo

Haarlemmers zijn best bereid en in staat af en toe burens te helpen en met elkaar veel op te lossen. We staan in de Wmo voor een aanpak waarbij de eigen kracht van mensen uitgangspunt is en waarbij de overheid helpt als die eigen kracht te kort schiet. Soms betekent dat structurele zorg. Soms gaat het om een tijdelijke inspanning om mensen weer sterk te maken en in contact te brengen met anderen. Wij willen een rond de cliënt georganiseerde benadering, waarbij betrokkene en zijn of haar sociale omgeving nadrukkelijk participeert in het zoeken naar oplossingen om zo lang mogelijk de regie in eigen hand houden. In alle gevallen moet zorg maatwerk zijn, waarbij niet het aanbod van organisaties, maar juist de behoefte van de kwetsbare burger voorop staat. Een wijkgerichte benadering, waarbij de zorg goed bereikbaar is en er gemakkelijk kan worden samengewerkt met vrijwilligers in de buurt, heeft onze voorkeur. We zijn van mening dat, door de behoefte van de klant voorop te stellen, het met een sterke, zakelijke regie van de overheid, ook efficiënter kan. Dit om overlap in activiteiten van maatschappelijke organisaties te voorkomen. Mantelzorgers zijn voor veel mensen onmisbaar. Juist daarom moeten mantelzorgers af en toe worden ontlast (bijvoorbeeld door respijtzorg). De gemeente heeft een eigen verantwoordelijkheid voor betaalbare voorzieningen.

Betaalbaar wonen

Wij willen de in het convenant met de corporaties afgesproken kernvoorraad betaalbare huurwoningen (op dit moment 18.000) in stand houden. Wij gaan door met het bij bouwprojecten zorgen voor voldoende betaalbare koop- en huurwoningen, voor jong en oud. Bij nieuwbouw en transformatieprojecten zetten we (stedelijk) in op 30% sociale koop en huur, met flexibiliteit per buurt. Ook zullen wij leegstand bestrijden. Het is belangrijk dat er levensloopbestendig wordt gebouwd en ingericht, zodat ouderen lang zelfstandig (in de eigen buurt) kunnen blijven wonen. Daarnaast willen we ruimte voor bouwen in het middensegment. Weerbare wijken zijn gebaat bij een gevarieerd woningaanbod: zowel koop als huur; duur en goedkoop. Wij willen 'scheefwonen' aanpakken met

bijvoorbeeld een onderzoek en een experiment huur naar draagkracht. Wij streven naar een woonhotel voor speedzoekers, naar meer startersleningen en betaalbare woningen speciaal voor jongeren.

Aandacht voor jongeren

Speciale aandacht is nodig voor jongeren. Jongeren onder 27 jaar moeten óf aan het werk zijn, óf onderwijs volgen, of beide combineren. Stages of gecombineerde leerwerktrajecten bij bedrijven voor jongeren zijn hard nodig om de jeugdwerkloosheid te bestrijden. Daarnaast heeft het jongerenwerk als doel jongeren te helpen hun plek te vinden in de (Haarlemse) samenleving. Inzet is jongeren zinvolle activiteiten te bieden. De voortzetting van dit werk staat met de beëindiging van het Grotestedenbeleid (financieel) onder druk. Wij gaan een duidelijke lange termijn visie opstellen en zetten ons in voor permanente locaties voor het jongerenwerk in het Centrum, in Haarlem Noord en in Schalkwijk. Ook verdienen zwerfjongeren meer aandacht in het gemeentelijk beleid, onder meer door crisis- en vervolgopvang en activering- en participatieprojecten.

Een eerlijk sociaal beleid

Wie het alleen niet redt, moet kunnen rekenen op steun van de overheid. Wij kiezen daarom voor een eerlijk sociaal beleid en voor effectieve schuldhulpverlening. Wij zouden er voor willen zorgen dat de voedselbank niet meer nodig is. Vrijheid, zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de burger staan voorop. Wij geven daarbij waar mogelijk de voorkeur aan maatwerk en aan een individuele boven een categorale benadering. Wij zullen de bestaande regelingen voor minima niet verlagen. In de bestrijding van armoede is een gericht beleid voor schuldplicht, -sanering, -hulpverlening speerpunt. Onderdeel daarvan is een snelle afhandeling van schuldhulpverlening- en bijstandsaanvragen. Verslaafden en dak- en thuislozen hebben recht op adequate zorg, maar ook de plicht om daar aan mee te werken. Wij blijven daarom voorstander van dwang en drangmiddelen, mede om de overlast voor andere Haarlemmers tot een minimum te beperken. Doel is altijd het (weer) volwaardig deelnemen aan de samenleving.

Dierenwelzijn

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de opvang van alle zwerfdieren. Wij nemen die taak serieus en passen het huidige beleid op dit gebied aan.

5. De financiële kaders

Onze uitgangspunten zijn duidelijk: Haarlem moet financieel gezond blijven; niet alleen deze collegeperiode, maar ook in de periode daarna. Er worden geen problemen doorgeschoven naar toekomstige generaties. Bij de omvang van de ombuigingen gaan we uit van een economisch groeipercentage voor de komende jaren van 1%. We stellen daarmee de omvang van de ombuigingsopgave vast op totaal € 35 miljoen tot en met 2018. Daarnaast speelt de vermindering van de forse schuldenlast een belangrijke rol bij het verbeteren van onze financiële positie. Zoals al eerder vermeld zal de precario op ondergrondse kabels en leidingen hiervoor worden gebruikt. De bij aflossing van de schuld, door de inzet van precario op ondergrondse kabels en leidingen, structureel vrijvallende rentelasten, zijnde 5% van de precario opbrengst 2011, worden bestemd voor nieuw beleid. Eventuele meevallers (zoals een overschot op de jaarrekening) worden gebruikt voor het verminderen van de schuldenlast en het daarmee verbeteren van de solvabiliteit (50%) en voor zowel nieuw beleid als het gericht verlagen van de ombuigingsopgave (samen ook voor 50%). Bij de ombuigingen wordt terughoudendheid betracht bij het stopzetten van het bestaand en recent ingezet beleid, met name

waar het de prioriteiten van de nieuwe coalitie betreft. Het nieuwe bestuur zal door verschuivingen aan te brengen in komende begrotingen ruimte zoeken voor de realisering van de visie en beleidsdoelstellingen uit dit coalitieakkoord.

Direct na de vaststelling van het coalitieakkoord en de kadernota gaat het nieuwe college met de ombuigingstaakstelling aan de slag. Er wordt een duidelijk tijdpad vastgesteld en de voortgang van de ombuigingen wordt scherp in de gaten gehouden. Het college zal hierover aan de raad rapporteren door middel van de reguliere planning en control-documenten (in ieder geval in de kadernota, de begroting en het jaarverslag). Bij de kadernota 2012 – halverwege de coalitie-periode – wordt, op basis van de geactualiseerde meerjarenraming, de economische prognoses van dat moment en de feitelijke voortgang van de ombuigingen, een heroverweging gemaakt en wordt de ombuigingsopgave kritisch bezien.

De coalitie heeft de noodzakelijke en voorgenomen ombuigingen verdeeld over een aantal thema's, te weten:

- ombuigingen op het gebied van investeringen,
- ombuigingen door het vergroten van de efficiency,
- ombuigingen op het gebied van taken en taakuitvoering,
- ombuigingen op het gebied van subsidies en verbonden partijen en
- ombuigingen op het gebied van woonlasten en overige inkomsten.

Veel van de in de bijlage voorgestelde maatregelen moeten nader worden uitgewerkt. Voor sommige onderdelen is zelfs uitgebreid onderzoek noodzakelijk. Alle genoemde bedragen zijn dan ook indicatief, net als het jaar van realisatie van de ombuiging. Echter, het totaalbedrag aan ombuigingen is niet zacht; waar een maatregel te weinig oplevert moet dit worden gecompenseerd door andere oplossingen. In de kadernota wordt de prioriteit van alle acties en onderwerpen verder geconcretiseerd.

Het totaaloverzicht aan ombuigingen tot en met 2018:

Ombuigingen	2018
Investeringsplafond	€ 7 mln
Efficiency en interne organisatie	€ 6 mln
Taken en taakuitvoering	€ 5 mln
Subsidies en verbonden partijen	€ 9 mln
Woonlasten en andere inkomsten	€ 8 mln
Totaal ombuigingen*	€ 35 mln

* waarvan circa € 26 mln concreet is benoemd

Overzicht acties coalitieakkoord

<p>Solide en daadkrachtig</p> <p>Een gezonde financiële positie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sluitende financiële meerjarenraming • Actief verminderen schuldenlast (precario kabels/leidingen) • Rentevoordeel (zijnde 5% precario opbrengst 2011) voor nieuw beleid • Rekeningoverschot 50% schuldaflossing, 50% nieuw beleid/verminderen ombuigingen <p>Betrouwbaar zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dienstverlening op orde • Vraaggestuurd, servicegericht, toegankelijk, transparant • Elke buurt goed schoonhouden • Afval tijdig opruimd <p>Actieve Haarlemmers</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actief burgerschap • Doorgaan met de wijkcontracten • Actieve rol bewoners tegengaan overlast en verloedering • Participatie en inspraak die er toe doet • Nieuwe vormen van participatie en inspraak • Duidelijke rolverdeling overheid, partners en burgers 	<p>Een veilige en schone stad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een schone, verzorgde en veilige stad • Inlopen van achterstallig onderhoud • Effectieve handhaving, zichtbaarheid politie in de wijk. • Actief jeugdbeleid • Begeleiding van jongeren als ze met justitie in aanraking komen <p>Verantwoorde gemeentelijke lasten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeentelijke vaste lasten rond gemiddelde vergelijkbare steden • OZB: + 3% (boven inflatie) • Afvalstoffen/rioolheffing kostendekkend • Parkeertarieven + 0,5% (boven inflatie) <p>Een internationaal georiënteerd bestuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Millenniumaanpak, jumelages, stedenbanden voortzetten • Meer aandacht voor Europa (regels, geld, kennis) <p>Een krachtige kleinere organisatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een kleine, slimme en flexibele overheid • Investeren in kwaliteit van de ambtelijke organisatie • Versterking van ICT, moderne interactieve website • Inhuur externe adviseurs beperken • Bureaucratie terugdringen en deregulering • Niet strategisch vastgoedbezit afstoten • Beheer vastgoed splitsen van overige grondzaken • Diversiteit in alle lagen van de organisatie
---	--

<p>Groen en duurzaam</p> <p>Een klimaatneutrale stad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actieplan Klimaatneutraal • CO2 reductie en monitor • Duurzaamheidstoets en -paragraaf investeringen • Cross-overs met werk, mobiliteit en economie • Mogelijkheid duurzaamheidscentrum • Onderzoek lokale energiedienst <p>Duurzame ruimtelijke ontwikkeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke kwaliteit boven verdichting. • Geen aantasting groen in en rond de stad • Westelijk tuinbouwgebied voor tuinbouw, agrarische ondernemers, recreatie en natuur • Heroverweging bouwprojecten • Structuurplan herzien (openbare ruimte, groenstructuur) • Vervangen woonvisie • Wijkverbetering Schalkwijk, Haarlem-Oost en Deltwijk <p>Duurzame mobiliteit en goede bereikbaarheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid duurzaam verbeteren • Fietsgebruik en openbaar vervoer stimuleren • Betere fietsvoorzieningen (stallingen, routes) 	<ul style="list-style-type: none"> • Inzet op aansluiting regio • (H)OV, Lightrail • Groei autoverkeer in de stad afremmen • Autoluwe binnenstad • Doorstroming autoverkeer; om ipv door de stad • Uitbreiding parkeervoorziening oostkant binnenstad • Prins Bernhardlaan onder spoor door naar Oudeweg • Amsterdamsevaart teruggeven aan de buurt • Onderzoek elektrisch vervoer en centrum voor goederendistributie <p>Versterking van de kwaliteit van groen en water</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behoud groene zoom • Versterken bomen, plantsoenen, parken en perken • Bevorderen biodiversiteit • Ondersteunen burgers (groener maken eigen straat) • Groenarme wijken groener maken • Een fraaie, goed onderhouden Haarlemmer Hout • In de hele stad ondergrondse afvalcontainers • Groenparagraaf in gebiedsvisies en plannen (45m2/pw) • Herinrichting Reinaldapark afmaken
---	---

Vitaal en ondernemend

Werk voor iedereen

- Werkgelegenheid binnen stadsgrenzen en in regio
- Ondernemers aantrekken en faciliteren
- Regelgeving terugdringen
- Bedrijven Waarderpolder houden (milieu)ruimte
- Haarlem wordt de beste winkelstad van Nederland
- Deregulering
- Vrije horecasluiting i.o. partners en politie
- Duurzaam en maatschappelijk ondernemen
- Betaalbare bedrijfspanden startende ondernemers
- Eén culturele broedplaats mogelijk maken
- Taskforce arbeidsmarkt, actieve rol ondernemersloket
- Participatie banen (50/4jr) en stageplaatsen (80/pjr)
- Groene werkgelegenheid
- Creatieve bedrijvigheid

Goed onderwijs

- Actieve aanpak schooluitval
- Verbeteren zwakke scholen
- Aansluiting voorschoolse educatie, basisonderwijs en naschoolse opvang

- Aanpakken achterstand bij heel jonge kinderen
- Voldoende huiswerkbegeleiding
- Goede, goed onderhouden en goed geoutilleerde schoolgebouwen
- Verkeersveiligheid rond scholen
- Binnenklimaat scholen
- Uitvoering strategisch huisvestingsplan onderwijs
- Samenwerking onderwijs, werkgevers, gemeente
- Voldoende stageplaatsen
- Brede School stimuleren
- Onderzoek tweede (zelfstandig) gymnasium
- Steun initiatieven ochtend- en weekendscholen
- Positief t.o.v. campus Westelijke Randweg

Aandacht voor cultuur, sport en recreatie

- Cultuurprogrammering van podia en musea
- Behoud terugkerende evenementen
- Inzetten op Nieuwe Energie
- Clustering beheer en onderhoud cultuurgebouwen
- Bundeling/herhuisvesting voorzieningen onderzoeken
- Meer recreatie langs het water
- Gezamenlijk onderkomen Volksuniversiteit, H'art, Muziek-school + dependance Schalkwijk

Sociaal en betrokken

Meedoen

- Mensen aansporen mee te doen en elkaar te helpen
- Actief samenwerken
- Belang van vrijwilligerswerk
- Bedrijfsleven, MKB, verenigingen/organisaties aansporen
- Bindende rol van cultuur en sport
- Ondersteuning maatschappelijke rol sportverenigingen
- Actieve benadering ouderen
- Sport en cultuur bereikbaar voor lage inkomens
- Jeugd sportpas en Jeugd cultuurpas
- Emancipatie, integratie en diversiteit

Maatwerk in de WMO

- Maatwerk en wijkgericht
- Een rond de cliënt georganiseerde benadering
- Stimulerende, faciliterende en regisserende taak
- Respijtzorg mantelzorgers
- Betaalbare voorzieningen

Betaalbaar wonen

- Kernvoorraad 18.000 betaalbare huurwoningen
- Betaalbaar bouwen (30% koop/huur stedelijk niveau)
- Leegstand bestrijden
- Levensloopbestendig bouwen
- Gevarieerd woningaanbod
- Ruimte voor bouwen in het middensegment

- Scheefwonen aanpakken, bijv. exp. huur naar draagkracht
- Woonhotel voor spoedzoekers
- Meer startersleningen
- Betaalbare woningen speciaal voor jongeren

Aandacht voor jongeren

- Werk, stages en gecombineerde leerwerktrajecten
- Lange termijnvisie jongerenwerk
- Permanente locaties jongerenwerk Centrum, Noord, Schalkwijk
- Aandacht zwerfjongeren (crisis- en vervolgpvang, activering- en participatie)

Een eerlijk sociaal beleid

- Schuldpreventie, -sanering en -hulpverleningsbeleid
- Effectieve snelle schuldhulpverlening
- Snelle afhandeling bijstandsaanvragen
- Steun voor wie het niet alleen redt
- Maatwerk (ipv categorale benadering)
- Actieve uitstroom uit bijstand bevorderen
- Minimaregelingen handhaven op huidig niveau
- Zorg verslaafden en dak- en thuislozen incl. dwang en drangmiddelen

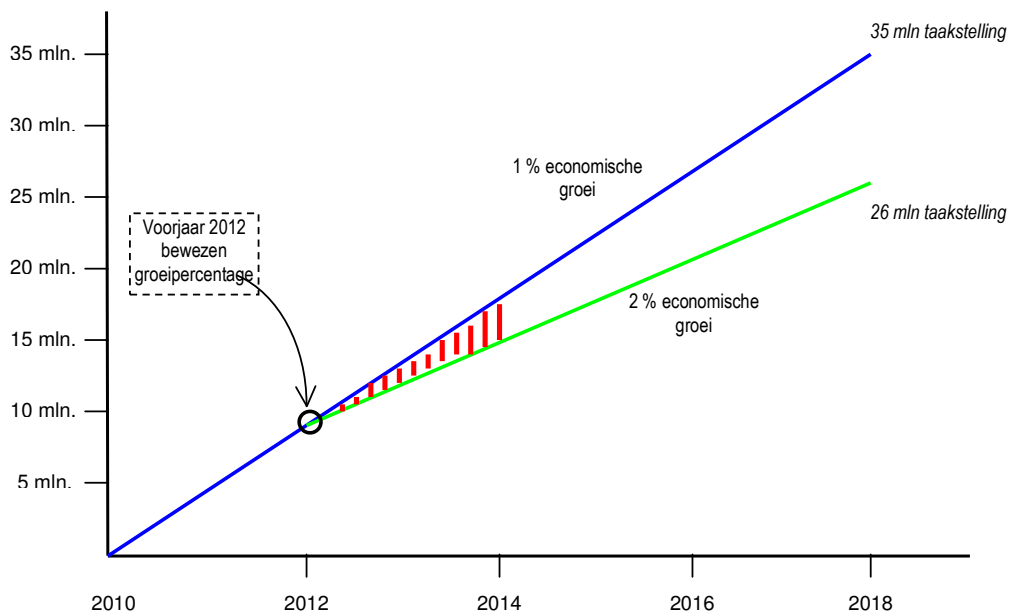
Dierenwelzijn

- Aanpassen beleid

Bijlage: Financieel kader ombuigingen

Voor de omvang van de ombuigingen gaan we uit van een economisch groeipercentage voor de komende jaren van 1%. Daarmee stellen we de omvang van de ombuigingsopgave vast op totaal € 35 miljoen voor de periode tot en met 2018. Daarnaast is ook het verminderen van de schuldenlast – en daarmee het verbeteren van de solvabiliteit - een belangrijk doel van de coalitie. Naast andere maatregelen zal hiervoor de precario op ondergrondse kabels en leidingen worden gebruikt.

Schematische weergave van de ombuigingstaakstelling

De coalitie heeft de noodzakelijke en voorgenomen ombuigingen uitgewerkt op een aantal thema's. Veel van de voorgestelde maatregelen zullen nog moeten worden uitgewerkt. Voor sommige onderdelen is zelfs uitgebreid onderzoek noodzakelijk. Alle genoemde bedragen zijn dan ook indicatief, net als het jaar van realisatie van de ombuiging. Echter, het totaal bedrag aan ombuigingen is niet zacht; waar een maatregel te weinig oplevert moet dit worden gecompenseerd door andere maatregelen. De bij aflossing van de schuld, door de inzet van precario op ondergrondse kabels en leidingen, structureel vrijvallende rentelasten, zijnde minimaal 5% van de precario opbrengst 2011, worden bestemd voor nieuw beleid. Eventuele meevallers (zoals een overschot op de jaarrekening) worden gebruikt voor het verminderen van de schuldenlast/verbeteren van de solvabiliteit (50%) en voor zowel nieuw beleid als het gericht verlagen van de ombuigingsopgave (samen ook voor 50%). Ondanks het feit dat er niet veel geld is voor nieuw beleid, wil de coalitie de bakens wel verzetten. Dit maakt dat verschuivingen zullen worden aangebracht in de bestaande begroting, zodat de speerpunten van dit akkoord kunnen worden gerealiseerd.

Ombuigingen op het gebied van investeringen

De komende jaren gaat het verschil tussen de benodigde investeringsruimte en de beschikbare investeringsruimte fors toenemen. Om de kosten van investeringen beheersbaar te houden, wordt een investeringsplafond ingesteld.

Vooralsnog worden de vrijvallende afschrijvingslasten gehanteerd als investeringsplafond. Er wordt een aantal maatregelen genomen om op termijn binnen dat investeringsplafond te komen. Deze worden ook al toegepast in het Investeringsplan 2010-2015 dat binnenkort (als bijlage bij de kadernota 2010) wordt aangeboden aan de gemeenteraad. Het betekent dat alleen noodzakelijke, onvermijdbare en 100% rendabele investeringen worden opgenomen in het Investeringsplan. Voor alle investeringen geldt dat ze beleidsmatig moeten zijn verankerd (in programmabegroting/onderhoudsplannen) en dat vaststaat dat ze bedrijfseconomisch het beste alternatief zijn (sober versus levensduur). Alle nieuwe investeringen worden expliciet getoetst op het aspect duurzaamheid. Onderhoudsinvesteringen worden niet meer geactiveerd en worden versneld afgeschreven. Van alle investeringen gaan we na of ze daadwerkelijk uitvoeringsgereed zijn in het geplande begrotingsjaar en van alle uitbreidingsinvesteringen uit het oude Investeringsplan die het point-of-no-return nog niet zijn gepasseerd gaan we na of ze kunnen worden geschrapt.

Ombuigingen door het vergroten van de efficiency

Bij verbetering van de efficiency wordt gekeken naar het realiseren daarvan door procesverbeteringen door te voeren, dingen slimmer te doen en beperkte organisatieveranderingen. Daarbij houden we rekening met de verworvenheden van de reorganisatie die ruim twee jaar geleden is afgerond. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om opnieuw te gaan reorganiseren. Ook is behoud van draagvlak binnen de organisatie een belangrijk aandachtspunt bij het doorvoeren van veranderingen. Wij willen de externe inhuur beperken, zowel wat betreft hoeveelheid als kosten. In de tweede helft van 2010 zal het college de resultaten van een art. 213a-doelmatigheidsonderzoek naar de omvang en kosten van externe inhuur aanbieden aan de gemeenteraad.

De coalitie zet in op een kwaliteitsslag in de organisatie en op optimalisering van de organisatiestructuur, door bijvoorbeeld het verminderen van het aantal leidinggevenden (vergroten 'span of control' of schrappen van een managementlaag) en het verbeteren en vernieuwen van processen en werkwijzen. Gedacht wordt aan verdere digitalisering en het ontwikkelen van een concernbrede beleidspool (voor een brede en flexibele inzetbaarheid van beleidsmedewerkers die werken aan een vraaggestuurd en uitvoerbaar beleid.) Daarbij wordt ook nagegaan of een dergelijke beleidspool kan worden opgezet samen met andere gemeenten. Belangrijk is ook te investeren in het eigen personeel. Dit kan in de vorm van scholing, aangepaste beloning en bijvoorbeeld door het op niveau houden van secundaire arbeidsvoorwaarden. Al met al zullen de ombuigingsmaatregelen gevolgen hebben voor de formatieomvang van de gemeente Haarlem. Wij schatten het gevolg van alle ombuigingsmaatregelen samen (investeringen, efficiency, taken en subsidies) op ca 100 fte in de periode 2011 – 2018. In de ombuigingsbedragen is daarmee rekening gehouden.

Het college legt uiterlijk bij de begroting 2011 een projectplan voor waarin bovenstaande ombuigingsmaatregelen verder zijn uitgewerkt. Het ombuigingsbedrag van netto € 5,75 miljoen is taakstellend. De uitgaven voor externe inhuur wordt in de komende jaren teruggebracht met circa € 9 miljoen, waarvan minimaal € 1,5 miljoen direct als voordeel doorwerkt in de financiële meerjarenraming. Dit bedrag is in de taakstelling verwerkt, alsmede een post van € 0,75 miljoen voor strategisch budgetteren. Alvorens deze opbrengsten te kunnen realiseren zijn investeringen in personeel en organisatie noodzakelijk.

Ombuigingen op het gebied van taken en taakuitvoering

Bij het bepalen van ombuigingen op het gebied van de taakuitvoering is de mate waarin er nadelige maatschappelijke effecten zullen optreden het belangrijkste toetsingscriterium. Het gaat hier om:

- Het schrappen van taken waardoor het kwaliteitsniveau naar beneden gaat. Zoals bijvoorbeeld het terugbrengen van het onderhoudsniveau naar een lagere norm, zonder dat dit ten koste gaat van het inlopen

van het achterstallig onderhoud in de stad. Het betreft het mogelijk samenvoegen van jeugdbeleid en het verminderen van taken. Ook willen wij een efficiëntere inrichting van de Wmo-indicatiestelling en meer maatwerk en innovatie in de Wmo huishoudelijke hulp (door bijvoorbeeld het invoeren van zelfindicatie, het invoeren van een marktplaats of automatisch toekennen van bepaalde basisvoorzieningen huishoudelijke hulp).

- Het door anderen laten uitvoeren van taken, zoals een digitale webwinkel (burgerselfservice), het volledig invoeren van digitaal parkeren, de uitvoerende taken van Economie en Cultuur, door taken van de Sociale recherche te laten uitvoeren door de SIOD.
- Het stoppen met het uitvoeren van taken, of door minder taken uit te voeren. Hier gaat het om zaken als het niet meer verstrekken van leningen en geven van garanties, het terugbrengen van de tijd voor bestemmingsplannen en door het aantal op te stellen gebiedsvisies terug te brengen.
- Zaken zo te organiseren dat taken elders worden uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld in het geval van het regionaliseren van VVH (inclusief bodemtaken), het extern verzelfstandigen van het Ingenieursbureau en projectmanagementbureau; en of door het aantal projecten sterk te beperken (hetgeen zich vertaalt in lagere kapitaallasten); het verzelfstandigen van Vastgoedbeheer (en Vastgoedontwikkeling wordt ondergebracht bij Gebiedsmanagement); door de taken van Stedenbouw & Ontwerp te verminderen, te professionaliseren of aan de markt over te laten.
- Het integreren van taken en afdelingen.

Ombuigingen op het gebied van subsidies en verbonden partijen

De totale begroting van Haarlem bedraagt € 420 miljoen (2010). Bijna € 100 miljoen daarvan wordt uitgegeven aan diverse vormen van inkomensoverdrachten. Aan verbonden partijen € 54,4 miljoen, aan subsidies € 30,8 miljoen en aan decentralisatie-uitkeringen € 11,1 miljoen.

Verbonden partijen

Naar het oordeel van de coalitie is het niet meer dan redelijk dat als Haarlem de komende jaren fors minder inkomsten van het rijk gaat ontvangen, de gemeente dit in principe doorvertaalt naar verbonden partijen, tenzij er een goede reden is om dat niet te doen. Concreet: Haarlem krijgt tot en met 2018 ruim 15% minder inkomsten van het rijk (= korting van € 27 miljoen ten opzichte van de algemene uitkering van € 180 miljoen). Dat betekent dat de bijdrage van Haarlem aan verbonden partijen in deze periode ook gemiddeld met circa 15% kan worden teruggebracht. In de ombuigingsvoorstellen is taakstellend een bedrag opgenomen van € 5,5 miljoen.

Verbonden partijen	Bijdrage Haarlem x € 1.000	Mogelijke ombuiging x € 1.000
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland	18.550	2.783
Gemeenschappelijke regeling Paswerk ¹⁾	17.430	70
Spaarnelanden NV (stadsreiniging en onderhoud)	6.293	944
NV SRO (exploitatie, beheer en onderhoud accommodaties)	6.460	969
Gemeenschappelijke regeling Cocensus (belastingen)	2.410	362
Gemeenschappelijke regeling Archiefdienst Noord-Holland	1.798	270
Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude ²⁾	179	100
Totaal	53.120	5.498

¹⁾ betreft grotendeels geoormerkte rijks gelden; de mogelijke ombuiging (bestuurskosten ad € 70.000 t.l.v. eigen begroting) is daarom lager ingeschat dan 15%.

²⁾ het vermogen van het recreatieschap Spaarnwoude is aanzienlijk; de mogelijke ombuiging is daarom hoger ingeschat.

Subsidies

Voor de komende jaren vinden wij het belangrijk dat verder wordt gewerkt aan het verzakelijken van de subsidieverstrekking, het professionaliseren van gesubsidieerde instellingen en het bevorderen van samenwerking tussen instellingen. Ook dient binnen de gemeentelijke organisatie het subsidieproces efficiënter te worden georganiseerd. De komende tijd zal het college aan de slag gaan met het ontwikkelen van een nieuwe subsidiesystematiek met daarbinnen de opdracht welke subsidies in aanmerking komen voor stopzetting, een korting of – wanneer de noodzaak daartoe wordt aangetoond – een verhoging van het budget. Evenals bij de efficiencykorting op de eigen ambtelijke organisatie zal ook hier gelden dat de kosten voor de baat uitgaan. Daarom zal in de begroting van de gemeente een budget worden opgenomen van € 0,5 miljoen om onderzoek mogelijk te maken met betrekking tot de wijze waarop ombuigingen door de instellingen kunnen worden geëffectueerd. De coalitie wil dat de subsidiesystematiek van de gemeente wordt verzakelijkt en dat er systematische en inhoudelijke afwegingen worden gemaakt. Per subsidie moet de vraag worden gesteld of de activiteiten van de gesubsidieerde instelling daadwerkelijk een bijdrage leveren aan de beoogde maatschappelijke effecten en de beleidsdoelstellingen van Haarlem. Het in stand houden van instellingen is geen doel op zich, net zo min als het verstrekken van subsidie een automatisme is. Subsidies die bijdragen aan de realisatie van de visie en prioriteiten uit dit coalitieakkoord zullen worden ontzien.

Alle subsidies zullen de komende jaren onder de loep worden genomen. We gaan ervan uit dat zo'n 10% (taakstellend € 3 miljoen) kan worden gekort op de subsidieverstrekingen van Haarlem. Het nieuwe college zal nog in 2010 alle gesubsidieerde instellingen schriftelijk informeren over de mogelijkheid dat zij vanaf 2012 geen, of belangrijk minder subsidie zullen krijgen van de gemeente Haarlem, en wat de achterliggende redenen daarvan zijn.

Bij de uitwerking van deze ombuigingsmaatregel moet rekening worden gehouden met de juridische vorm van de verbonden partijen en met de andere deelnemers en met eventuele wettelijke beperkingen. Bij gemeenschappelijke regelingen is voor de verlaging van de bijdrage vrijwel altijd een gezamenlijke aanpak van alle deelnemers noodzakelijk. Rijksgefinancierde regelingen kennen daar bovenop nog beperkingen van rijkswege. Bij overheids-nv's (zoals Spaarnelanden en SRO) bestaat de mogelijkheid om via de eventuele subsidierelatie of dienstverleningsovereenkomst (dvo) sturing te geven. We zullen onze partners betrekken bij de uitwerking van de keuzen die moeten worden gemaakt en hen ondersteunen bij de realisatie van de ombuigingen (bijvoorbeeld door te onderzoeken hoe de desbetreffende instelling efficiënter kan werken).

Ombuigingen op het gebied van woonlasten en overige inkomsten

Haarlem ontvangt diverse inkomsten uit belastingen en heffingen. In totaal is daarmee circa € 75 miljoen gemoeid; bijna € 39 miljoen uit belastingen (waaronder OZB op woningen en niet-woningen, hondenbelasting en toeristenbelasting) en ruim € 36 miljoen uit rechten/heffingen (waaronder de afvalstoffenheffing, rioolheffing en diverse leges). Gemeenten worden onderling vaak vergeleken wat betreft de hoogte van de woonlasten (OZB eigenaren, afvalstoffenheffing en rioolheffing). Vergeleken met ander 100.000+ gemeenten zijn de lasten in Haarlem niet hoog. De meeste grote gemeenten zijn duurder dan Haarlem; in 2009 waren er slechts zeven goedkoper.

Hoewel niet van harte, is de coalitie van mening dat het niet anders kan dan dat in Haarlem de komende jaren de woonlasten moeten stijgen om het hoofd te bieden aan de fors lagere algemene uitkering. En dat zal niet alleen in Haarlem zo zijn, maar in veel grote (en ook kleine) gemeenten. We hebben immers allemaal te maken met teruglopende inkomsten van het rijk. Vanaf 2011 zullen de OZB-inkomsten met 3% stijgen (boven inflatie) en

worden de afvalstoffenheffing en de rioolheffing kostendekkend gemaakt. Uitgangspunt is dat Haarlem wat betreft de woonlasten rond het gemiddelde van de grote gemeenten blijft. De komende jaren houden we nauwlettend in de gaten dat dit gebeurt. Als blijkt dat Haarlemse burgers gemiddeld meer betalen dan het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten, dan zal het college aanvullende voorstellen doen.

Overige ombuigingen:

- de OZB-tarieven van niet-woningen worden opgetrokken naar het gemiddelde niveau van vergelijkbare gemeenten;
- Verdere toepassing van het uitgangspunt kostendekkende heffingen en rechten;
- Optimaliseren van inkomsten uit eigendommen;
- Kosten van de aanleg van parkeerplaatsen voor minder-validen in rekening brengen. De laagste inkomens kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van deze lasten, en in individuele gevallen kan een beroep worden gedaan op vergoeding uit de Wmo-middelen (sociale overwegingen);
- Verhogen van de parkeertarieven met 0,5% (boven inflatie).